

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbíрка map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Literatura:

Podborský et al. 1993: Praveké dějiny Moravy. Brno.

Resumé:

Chvalatice (Bez. Znojmo). Růžový vrch. Jevišoviceer Kultur. Hohensiedlung. Oberflächen-sammlung.

KOSTELEK NA HANÉ (okr. Prostějov)

„Kozí brada“. KNP. Sídliště. Záchraný výzkum.

V měsíci listopadu zahájili manželé Pellškoví výstavbu svého rodinného domu v poloze Kozí brada na východním okraji Kostelce na Hané. Předstihovým archeologickým výzkumem na ploše určené k zástavbě bylo prozkoumáno 6 objektů z různých období pravěku, mezi nimi i zásobní jáma kultury nálevkovitých pohárů. Získaný materiál (2 poháry, torzo džbánů s uchem vytvořeným spojením dvou vývalků, dvouuchá amfora a naběračka) datují objekt do starší fáze (IA) výše uvedené kultury.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé:

Kostelec na Hané (Bez. Prostějov), „Kozí brada“. Trichterbecher-Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

LUDĚŘOV (okr. Olomouc)

„U žlábku“. KNP. Mohylové pohřebiště. Systematický výzkum.

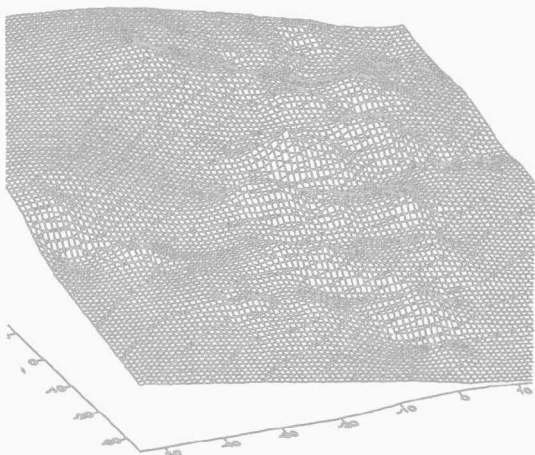
V rámci řešení účelového projektu MK ČR „Eneolitická mohylová pohřebiště střední Moravy“ jsem se snažil postihnout zákonitosti určující výběr vhodných poloh pro zakládání těchto pohřebišť. Vyhodnocením dislokace mohylových pohřebišť v návaznosti na geomorfologii krajiny se jako vhodné místo pro budování mohylníků jevílo i výrazné zalesněné návrší mezi Luděřovem a Náměští na Hané. Dne 3. dubna 2000, při rekognoskaci terénu severně od luděřovské „Viereckschanze“ bylo v poloze „U žlábku“ hledané pohřebiště objeveno. V létě pak byla jedna z mohyl za přispění studentů z USA prozkoumána. Mohylník (obr. 4) je umístěn na k východu exponovaném svahu, který je z jižní strany od okolního terénu oddělen výraznou brázdou s bezejmennou vodotečí. V terénu bylo rozpoznáno 24 oválných násypů. Jejich delší osa je orientována ve směru Z-V. V prozkoumané mohyle byla odkryta obvodová kamenná konstrukce a 4 hroby s žárovými pohřby umístěné v řadě na její delší ose. Obvodová kamenná konstrukce odpovídá 2. vývojové fázi eneolitických mohylových pohřebišť a stejně tak i keramika z prozkoumaných hrobů, ke které nachá-

zíme analogie v materiálu z vrstvy C2 jevišovické stratigrafie.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé:

Luděřov (Bez. Olomouc), „U žlábku“. Trichterbecher-Kultur. Hügelgräberfeld. Systematische Grabung.

Obr. 4. Luděřov „U žlábku“. Síťový plán nově objeveného eneolitického mohylníku. Plan des Hügelgräberfeldes.

MAŠOVICE (okr. Znojmo)

„Pšeničné“. JeK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Při realizaci přípojky NN v trase Mašovice - Andělský mlýn byl proveden v její trase archeologický dohled a následný záchraný archeologický výzkum. Ten se soustředil na rýhou zachycený pravěký objekt a splachovou kulturní vrstvu v poloze „Pšeničné“. Oblast se nachází na rozhraní i v zóně Národního parku Podyjí a jsou zde známe velmi početné archeologické nálezy. Podloží je zde tvořeno mohutným souvrstvím spraší a půd, jižním směrem k Andělskému mlýnu pak horninami Dyjského masívu. Poloha „Pšeničné“ je velmi výhodná pro osídlení. Jedná se o návrší s nadmořskou výškou kolísající v rozmezí 360-380 m. Jeho východní část byla odtěžena lomem. V terénu je vymezeno ze severu Mašovickým potokem, z jihu pak jeho pravobřežním bezejmenným přítokem. Celá lokalita je exponována k jihovýchodu.

Pravěký objekt, který se dá interpretovat jako mělký hliník o zjištěné délce 4,9 m a hloubce 0,5 m, reprezentuje část sídliště z období mladého eneolitu - kultura jevišovická. Je datován menším souborem keramiky s charakterickou příměsí drce-ných kamínků v keramickém těstě a také souborem 6 ks štípané industrie. Pouze jeden zlomek čepele náleží rohovci typu Krumlovský les, zbylých 5 kusů (jádro, 2 čepele a 2 úštěpy) jsou vyrobeny z

plazmy. Jako intruze se v tomto objektu a v kulturní vrstvě objevily keramické zlomky z nádob kultury s lineární keramikou (mladší stupeň), kulturního komplexu popelnicových polí a středověkého osídlení. Posledně jmenované již pravděpodobně souvisí s existencí dncských Mašovic.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Mašovice (Bez. Znojmo), „Pšeničné“. Jevišoviceer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

NÁMĚŠŤ NA HANĚ (okr. Olomouc)

„Džbán“. KNP. Mohylové pohřebiště. Povrchový průzkum.

Další mohylové pohřebiště jsem objevil 16. 10. 2000 západně Náměště na Hané. Je umístěno na východním okraji zalesněné náhorní plošiny, označené v místním názvosloví jako Džbán. V terénu byly rozpoznány téměř 3 desítky oválných mohyl. Shodou okolností porušil plášť jedné z mohyl kořenový bal vyvráceného stromu. Pod vývratem se zřetelně rýsovala kamenná konstrukce. Několik nalezených střepů patří kultuře s nálevkovitými poháry.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé:

Náměšť na Hané (Bez. Olomouc), „Džbán“. Trichterbecher-Kultur. Hügelgräberfeld. Terrainbegehung.

OLOMOUC (okr. Olomouc)

Ulice Šemberova, parcela č. 116/9, 116/10, 116/11. KŠK. Hrob. Záchranný výzkum.

Od srpna do října 2000 probíhala v Šemberově ulici v centru Olomouce rozsáhlá rekonstrukce kanalizační sítě. Lokalizace: SMO 1 : 5000, rok vydání 1991, list Olomouc 8-0; na linii mezi body: 76 mm od Z, 47 mm od J sekční čáry: 89 od Z, 33 od J sekční čáry.

Výkopy odhalily mocná souvrství (až 2,40 m), dokládající sídlištní aktivity na této lokalitě již od raného středověku. Na několika místech bylo obnaženo geologické podloží - před číslem orientačním (č. o.) 2 bylo tvořeno šedozeleným jílem, před č. o. 16 říčním štěrkem. Největším přínosem této záchranné akce byl objev dvou pravěkých hrobů.

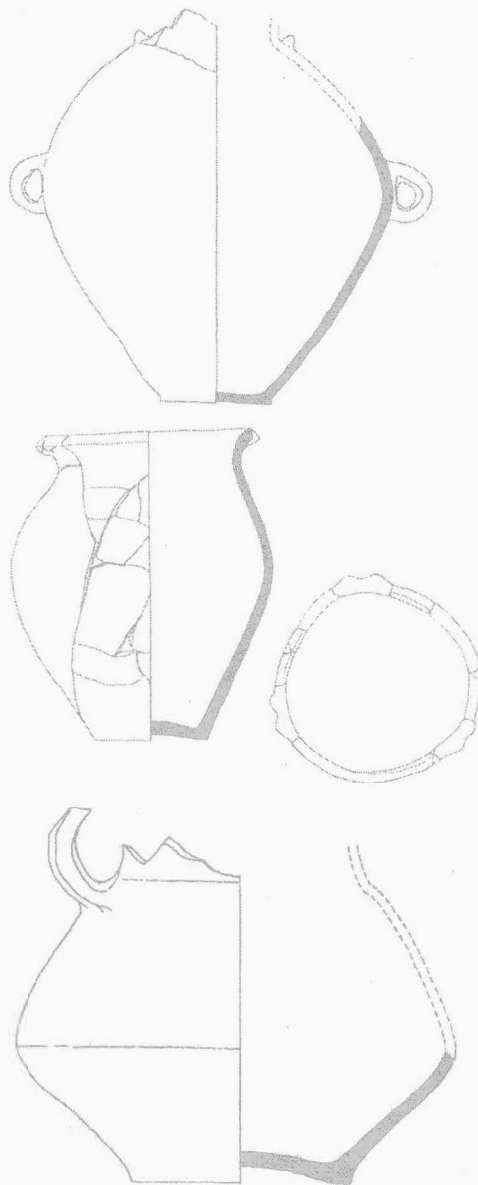
V sondě S2 před č. o. 16 (částečně již v ulici Křivé před č. o. 6) ležela pod sídlištním souvrstvím, v hloubce 1,40 m pod úrovní povrchu, pravěká vrstva mocná až 1m. V její spodní části, v hloubce 2,30 - 2,40 m a částečně již v podloží, byly tři nádoby kultury se šňurovou keramikou. I když se nezachovaly kosterní pozůstatky a podmínky vý-

zkumu nedovolovaly místo podrobnější ohledat, jedná se jednoznačně o hrobový nález, a to podle typické keramiky - amfory, části džbánů a hrnce s trojicí dvojitých plastických výčnělků vytažených z okraje (obr. 5). Uvedený hrob náleží do mladší fáze této kultury (za konzultaci děkuji PhDr. Miroslavu Šmídovi).

Hana Dehnerová, SPÚ v Olomouci

Resumé:

Olomouc (Bez. Olomouc). Šemberova Str. Schnurkeramik. Grab. Rettungsgrabung.

Obr. 5. Olomouc, Šemberova ul., sonda S2. Keramický inventář z hrobu KŠK. Sonde S2. Keramik von dem Grab der Schnurkeramik.